

עין משפט
גזר מצוה

קרי א מיי פֿיאָס מַהִלָּה קריב הִלֵּכָה ימי סמך לאַזין קראַ טוֹשׁ״ע יוֹד סומן קלה ספּעק ב: קרי ב מיי שם טור שו״ע שם ספּעק יד:

לעזי רש"י ‏ **פורענייגט.** ‏ חגורה.

‏ **מוסף רש"י** ‏

בימי גידותך מה הוּא אצלך. וְאֵלֶיךָ שָׁמַע בְּיָדֶיךָ עַל מַעֲלֵה שְׁלִיפִיךָ נֶעֱשֶׂה חֲזוֹתוֹ תַלְמוּתוֹ, וְלִפְיָךְ שָׁאֵל לֹא אִסּוּר נָדָה מִשָּׁאֵר אִסּוּרֵיךָ, וְמֵה שֶׁשָּׁאֵל עַל הַדּוֹטָה חֲתוּלָה וְחָרָה קָרַע עַל הַלֵּטוֹן, לֹא שֶׁהִיא רוֹאֶה שְׂחֻמָּהוּ, וְכֵן חָמַר לֹא יִימָה מְדוּחָה מִהוּ אֵלֶךְ, דְּשָׁמָּה כִּשְׁלֹם מְדוּחָה נִכְרָה, וְאִמְרָה לֹא תֵּם וְשִׁלּוֹם וְכוּ' הַשָּׁמָּה חֲרִיב לִי מִסָּא דִּימָא דִּימָא לִי מִסָּא דִּימָא לִי נִימָא מִהוּ אֵלֶךְ (חֲמוּדָה חֲרִיב ט"ו א, הַפָּרָס עַם ט"ו, חֲמוּדָ' י"ט חֲנֻכָּה, שְׂאֵל־מִלָּא הוּא גִנְגוּ סִפְר יִחְזַקְאֵל, שִׁישׁ כְּסוּפוֹ דְּכִרִיס כְּקִנְיָנָא שְׁטוּמִין דְּכִינִי מוֹרֵה (חֲנֻכָּה י"ג), גִּרְבִּי שְׁמֹן, לְנִזְכּוֹת, לְהַדְלִיק נִלְוֵה לְרַכְשׁוֹ (מִתּוֹחַת מ"ה), וְהִבָּא רִאשׁוֹ רְדוּבוֹ, כְּשֹׁאֵף טוֹהֵר, בְּמִיסָּה שְׂאֻרִיבֵל, מְדוּחָה חֲלִי (נִיטוֹן טו), וְהִידִיס, אִפִּילוּ סַמְמֵן אֵם נֶעֱשֵׂה מְחֻמָּה כֹּלָּה נִטְיִלָּה יָדִיס (פּוֹסְתִים ט"ו),

‏ **מוסף תוספות** ‏

א. אבֵּל בִּימֵי גִדּוּת כֻּלָּל וְכֻלָּל לֹא, מוֹס' הִרָאָשׁ.
ב. לְחֻלְקֵי בֵּהוּ יוֹתֵר מְבֹהָה, מוֹס' הִרָאָשׁ. ג. מַה שֶּׁהֻקַּל שְׂבֻעָה בִּימֵי לִיבֻנְתּוֹ יוֹתֵר מִבִּימֵי גִדּוּתוֹ, לִפִּי מִדְרַשׁ סוּפֵר לִיג' ד, וְאִחֲרֵיכּוֹ סוּפֵרֵת שְׂבֻעָה נְקִיָּים, וְהָיוּ הַנּוֹחֲתִים כֵּן מִפְּנֵי תַקְנֵת הַטְּהוּרֹת שֶׁמָּא תַבַּע בְּטַהוּרֹת, רַשִּׁיבֵּל, מִשּׁוֹם טְבִילָה בּוֹמְנָה וְאִחֲרֵי סוּפֵרֵת ד' נְקִיָּים מִשּׁוֹם הַטְּהוּרֹת בְּעִלְמָא, מִדְרַשׁ סוּמֵן לִיבֵית הָאֵל, וְאִחֲרֵי הָכִי לִיבֻנְתּוֹ יוֹתֵר אֱלִיָּהוּ שְׁהָיוּ אִמְרָה תוֹרָה וְאֵל אִשָּׁה בְּטוֹמָאָה נִתְּנָה לָא תִקְרִיב דִּכְיִין גִּדּוּר רַבֵּן לֹא הָיָה לוֹ לִלְוֹל מִבְּרִיָּהוּ, מוֹס' הִרָאָשׁ.
ו. וְנִגַּע בָּךְ אִפִּילוּ בִּאֲצַבֵּעַ קִטְנָה אִמְרָה לוֹ חֹס וְשִׁלּוֹם אִפִּילוּ בִּאֲצַבֵּעַ קִטְנָה, לֹא נִגַּע בִּי, אִלְמָא מִשּׁוֹמֵעַ שְׂאִסּוּר לְקַבֵּל הַפֶּן מִיָּדָה, מוֹס' הִרָאָשׁ.
ז. אִי רֵאִיָּה מִשֵּׁם (דְּהֵרִין), מוֹס' הִרָאָשׁ.
ח. וְאִתְּקִי' שְׂמָא בִּשְׁעַת הַבָּאֵת הַפֶּן רָב, וְכֵן מוֹרִיחַ מְלִיצָה בָּךְ, וְכֵן מוֹרִיחַ שְׁהָיוּ הַשְּׂבִיעַ לוֹ בִּאֲצַבֵּעַ קִטְנָה לֹא נִגַּע בִּי אֲבֵל שְׁלֹא הִבִּיאָה אֶת הַפֶּן לֹא קִאֲמָרָה לוֹ, מוֹס' הִרָאָשׁ.
ט. וְאִסּוּרָה אִפִּילוּ אֶלְבִּיאָה לִפְנֵי עַל הַשְּׁחֵלָן, מוֹס' מְחֻמֹּת סָא.
י. מִדְּמֹאכִילִין לֹא גְמֻרִין מִשְׁקִין, מוֹס' הִרָאָשׁ.
יא. יֵאֵדֻלּוּלִין לְקַבֵּל טוֹמָאָה, מוֹס' הִרָאָשׁ, (וַעֲי' מַהִירִיס), יב. כִּיּוּם שְׂטֵבֵל קוֹדֵם הָעִרִיב מִשּׁוֹם, מוֹס' הִרָאָשׁ.
יג. [דְּ]כִי הִכָּא הִיכָא גִדּוּרוֹ נִפְלִיָּה לְטוֹהוֹר מִשּׁוֹם דְּרֵא לֹא הָא לֹא קִיּוּמָא לֹא נִפְלִיָּה כְּטוּמָא וְכִדְמִירִינן כְּסוּמִין, לִיגּוּרֵי גְמִי בִּיאָה בְּטַהוֹר דְּרֵא לֹא הָא לֹא קִיּוּמָא בִּיאָה כְּטוּמָא, מוֹס' הִרָאָשׁ.
יד. קִפְרִינן אִי לֹא קִיּוּמָא, אֲבֵל בִּיאָה רֵאדְנָה עִיקָר גּוּרִיָּה לֹא אִיכַפְתָּ לָן כּוּלִי הָאִי אִי לֹא קִיּוּמָא, דֶּאָף הִיא לֹא נִתְקַנָּה אֵלֹא מִשּׁוֹם לֹתָא דְּנִפְלִיָּה, מוֹס' הִרָאָשׁ.

יג:

בימי לבוניך מהו **אצרך**. לא משום שיש לחלק בין גדות לניצון דהא אמר ר"ע בפרק במה אשה יולאה (לקמן דף סד:) הרי היא בנדתה עד שתצא במים אלא לפי שידע אליהו שכן היה המעשה ור"ח ורש"י פירשו בפרק אע"פ (במכות דף סא. וסס) גזי שמואל מחלפא ליה דציתיהו צידא דשמאלא היינו צימי ליצונה^א אין נראה^ב כדפירשתי ור"ת פירש^ג שהיו גרילים לטבול שמי טבילות אחת לסוף שבעה לראייתה שהיא טהורה מדאורייתא בזה טבילה^ד ואחת לסוף ימי ליצון לכך היה מיקל אותו האיש^ה ורש"י היה נוהג איסור להושיט מפתח מידו לידה צימי גדותה ונראה לר"י שיש סמך מסדר אליהו דקתני אמר לה שמא הבאת לו את השמן שמא הבאת לו את הפך^ו ומיהו^ז התם מסיים ונגע ציך באלצב קטנה^ח ומפרק אע"פ (סס) דלאמר אציי מנח^ט ליה אפומיה דכונא ורבא מנח^י ליה אצי סדיא אין ראייה כי שמא דוקא במציגת הכוס שיש חיבה יותר כדלאמר התם^י אצל שאר דברים לא ומהכא דקאמר אבל עמי ושתה עמי יכול להיות שלא הקפיד אלא על השכיבה: **במה** חדא הואי. ופלגינן בן ליש שנעץ חרב צינו לצניה (סנהדרין פ"ג דף יט:). איכא למימר שרחוק ממנה היה ציומה והיה פתוח לרה"ר שלא היה משום יסוד או שמא סגר כשאויל שלא היטה מקודשת לדוד ומחמיר על עצמו היה מנצח עליה: **רש"י** גריס [וכן ר"ת] ואילו תנן הני דלחמן ומציא ראייה דלומר ממדרש (פי' משפטים) כל מקום שנאמר ואלה מוסקי על הראשונים אלה פסל את הראשונים ועל המדרש קשה לר"י דלאה דברי הדריס (דגריס כח) קאי אמה שכתוב למעלה: **ש"מ** ואילו תנן. דלא קתני במה הכי דקתני במתניתין:

אובל ראשון ואובל שני. אי תנן אוכל ראשון לחוד לא היה ידענין מיניה אוכל שני ואי תנא אוכל שני הוה אמינא דאוכל ראשון נמי טמוי מטמא^א):

והשותה משקין טמאים. לא שייך צהו ראשון ושני דלעולם משקין תמלה הוו אע"ג דלכתי לא נגזר כמו שאפרש בסמוך מ"מ היה צדעתם לגזור מיד וצריכא לשמעינן משקין ואוכלין "דלאמר בסמוך דהך דמשקין לא שכיח ואי תנא משקין ה"א דוקא משקין דחמירי^א אצל אוכל לא פסיל כלל: **והבא ראשו ורובו במים שאובין**. י"א^בות תיפוק ליה שהוא טבול יום וי"ל דנפקא מינה דאפילו העריב שמשו פוסל עד שיחזור

ויטבול: **ובהור שנהפּו עַל ראשו** בו'. וא"ת מ"ש דצטטור לא גזרו כ"א בנפל ולא גזרו נמי בציהא כמו בטבול יום^ג ונראה לר"י דצטטור לא רצו לגזור יותר אלא דוקא בנפילה כמו שרגילים להפיל עליהם מים שאובים אחר שטבלו במים כרוחים כדאמר בסמוך והיו נותנים עליהם ג' לוגים מים שאובים^ד [וע"ע מוסי' גיטין טז. ד"ה הבא:] רצי

פוסלין תרומה במגען: **והידים**. סתמן קודם נטילתן: **וטבול יום**. ולקמן [יד:] פריך טבול יום מדאורייתא הוא: **והאכלין והכלים שנטמאו במשקין**. לקמן [שס] צעי לה: **מאן חנא**. מי הוא האומר כן: **פסלי**. את התרומה ואתה תרומה לא תפסול אחרת שוב במגעה: ל

יציאות השבת פרק ראשון שבת

ושימש תלמידי חכמים. להסבירו סתומות המשנה וטעמיה והוא הנקרא תלמוד: **נדוסיך**. כל שצעה של ראייה ראשונה: **ליצוניך**. כגון זצה

שסופרת שצעה נקיים משפסקה וצריכה להיות לוצשת לבנים לבדיקה שמא תראה ותסתור ספירתה: **צדוס טומאה**. ועד שתצא במים לטבילה היא בנדתה דמריצין מתהיה

בנדתה^א צהוייתה תהא עד שתצא במים צמורת כהניס^ב: **מעט חדא הואי**. רחבה ולא קירוב צצר הואי וסגר דשרי צהכי: **סינר**. פורציינ"ט שהיא חוגרת צו ומגיע מממתים ולמטה: **בתנינ'** ונמנו ורבו. צאו למנין ונמנאו של צ"ש מרובין: **גב' ה"ג** ואנו פנן הני דלחמן או דלמא אנו פנן הני דצעין למימר קמן. ואנו קאי אדלעילי^א לא יפלה את כליו ולא יקרא לאור הנר ואנו מן ההלכות כו' או דילמא אנו פנן וקאי לקמן אפיין שורין דיוס: **פ"ש**. דלתרמי קמיימי קאי אצל איך לאו משמונה עשר דצר ניניהו ולקמן בגמרא מפרש להו: **מגילת סעניס**. לפי ששאר כל משנה וצרייתא לא היו כתובין דאסור לכתבם וחו נכתבה לזכרון לדעת ימינס האסורין בנעניס לכך נקרא מגלה שכתוב במגלת ספר: **מחצנין אם הצרכו**. שנגאלין מהן והנס חציב עליהן להצרכו לשצחו של הקצ"ה וכותבין ימי הנס לעשותן יוס טוב כגון אפיין יומיין דלא להמענאה צהון כו': **אין אנו מספיקין**. לפי שהן מדירות. ^אל"א אין אנו מספיקין^א מלעשות י"ט בכל יום: **אין שועה נפגע**. אין פגע רע צא עליו כלומר אינו מכיר בפגעיו כך כמה נסיס צאים לנו ואין אנו מכירין צהן: **בשר מה שצחי**. הגדל בצדס החי מחמת מכה או מחמת כויה אינו מרגיש באיזמל כשחותכין אותו: **דברי פורה**. כגון נצילה וטרפה וגו' לא יאכלו הכהניס^א הא ישראל אוכלים וכגון וכן מעשה שצצעה צחודש^א היכן נרמזו קרצן זה צמורה: **גצני**. למאור וללמונות: **וירשן**. כדדרשני להני קראי במנחות (דף מה.) דמשום דלשפתי מליקה צחטטת העוף גציהו הוצרך להזהירם על מליקת חולין שהיא נצילה: **האוכל אוכל ראשון**. מן המורה אין אוכל מטמא ארס האוכלו חוץ מנצלת עוף טהור אצל נצלת צמהה לא כדלאמר במסכת נדה (פ"ה דף מצ:) מי שאין לו טומאה אלא בצחילתה אין אוכל ראשון טמא שאינו אב הטומאה אצל הן גזרו צאותו היום כדמפרש טעמא לקמן בכולהו. ושיעורן לפסול את הגויא צחאי פרס בפרק יוס הכפוריס (יומא ד' פ:) והתם נמי

אמר הנח לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובצא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים

הכפוריס (יומא ד' פ:) והתם נמי אמר הנח לטומאת גויה דלאו דאורייתא. ומנצתי בספר ערוך^א משונה טומאה זו מטומאה דאורייתא דסגי לה בטבילה לתרומה ולא השותה משקין טמאין טמא טומאת ערב: **ובצא**. לאחר שטבל מטומאתו במים שאובין צו ציוס: **וטהור**. גמור שנפלו על ראשו כו': **והספר**. כל כתבי הקודש תורה נביאים וכתובים

מסורת הש"ס

א) [לעיל יב.], ב) לקמן קנב. ברסמ יח.; ג) חגיגה יג. מנחות מה.; ד) זבין פ"ה מ"ב, ה) נפי מחלל כמו וימן אוכל צערים כפרשת תקן ועי' מו"ט פרק ב' דסוכה מ"ה, ו) [גיטין טו.], ז) ספחים יט.; ח) [יוקאל טו.], ט) [סוף מלוךע וי"א לקמן סד.]; י) [דף יא.], יא) [דף ח.]; יב) ס"א אנו והכל פירוש אחד. מהר"ם, ט) [מספיקין. רש"ש, ט) [יחזקאל מד], ט) [נש מה.], ע) [עקב גויה ח'], פ) [נשמיט פרק יא],

‏ **תורה אור השלם** ‏

1 אלא אשה בנדת טמאה לא תהיב לגילוח ערוהתה. ויקרא יח טז
2 אף בשרו עקלי יכאב ונפשו עקלי תאכל. איוב כב כב

‏ **תוס' ישנים** ‏

א) ואי תני מסקין ואילן שני ה"א דמייני במשקין שני אצל אוכל ראשון ה"א דמטמא אציי^א דלמשקין לא נגזר מטמא הוי אכתי לא נגזר ועוד אוכל ראשון דהוי ראשון דאורי^א ה"א דחמיר דמשקין שסם תמלה רק מדרגין:

‏ **רבינו חננאל** ‏

ושימש יח"ח הרבה ומת בחצי ימיו ושאל אליהו את אשתו בימי גידותך מהו אצלך, ואמרה לו חס ושלום אפילו באצבע קטנה לא נגע בי, בימי לבוניך מהו אצלך, פירוש בו' ימי נקיים, (ואף) [והיא] אמרה לי אבל עמי ושתה עמי וישן עמי בקירוב באצבע קטנה על דעתו דבר אחר, אמר לה ברוך המקום שהרגו שלא נשא פנים לתורה שנאמר ואל אשה בנדת טומאה לא תקרב, במעורבא אמרי כך אמרה לו מיטה חדא הואי וסיני מוסקי ציהתם. פשטנא מבמתיתין דתני אין פולין לאור הנר ואין קורין לאור הנר אילו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרין ש"מ אלו תנן, שכבר הוצרכו ולא מה דבעו למיכור לקמן. ת"ר מי כתב מגילת תענית, אמור חנניה בן חזקיה בן גרין וסיעתו שהיו מחבבין להוכיח ימי צרות בשמחה. ארשב"ג אף אנו כו' שאילמלא הוא גנגו ספר יחזקאל שבריוו סותרין דברי תורה, פירוש יש בספר יחזקאל דברים שמראין כאילו סותרין דברי תורה כגון קרבנות המועדים וחנכות וכיוצא בהן. ובא חנניא בן חזקיה ויררשן כגון הכתוב בתורה] ונתברר שספר יחזקאל והתורה שוין. מיס' [אלו] פוסלין את התרומה האוכל אוכל ראשון והאוכל אוכל שני כו', פי' אוכל ראשון הוא שנגע בו השרץ, ואוכל שני הנוגע במשקיה במה שנגע בו השרץ, אבל אוכל לא שאין אוכל מטמא אוכל, ושניהם

^[1] קרי א מיי פֿיאָס מַהִלָּה קריב הִלֵּכָה ימי סמך לאַזין קראַ טוֹשׁ״ע יוֹד סומן קלה ספּעק ב: קרי ב מיי שם טור שו״ע שם ספּעק יד: